

8 Geboorteregeling

KENNIS

opdracht 41

Er zijn betrouwbare en onbetrouwbare anticonceptiemethoden.

Vul de tabel in. Kies uit: *coïtus interruptus* – *condoom* – *NuvaRing* – *periodieke onthouding* – *pessarium* – *pil* – *prikpil* – *spiraaltje* – *sterilisatie*.

Betrouwbare methode	Onbetrouwbare methode
<i>condoom</i>	<i>coïtus interruptus</i>
<i>NuvaRing</i>	<i>periodieke onthouding</i>
<i>pessarium</i>	
<i>pil</i>	
<i>prikpil</i>	
<i>spiraaltje</i>	
<i>sterilisatie</i>	

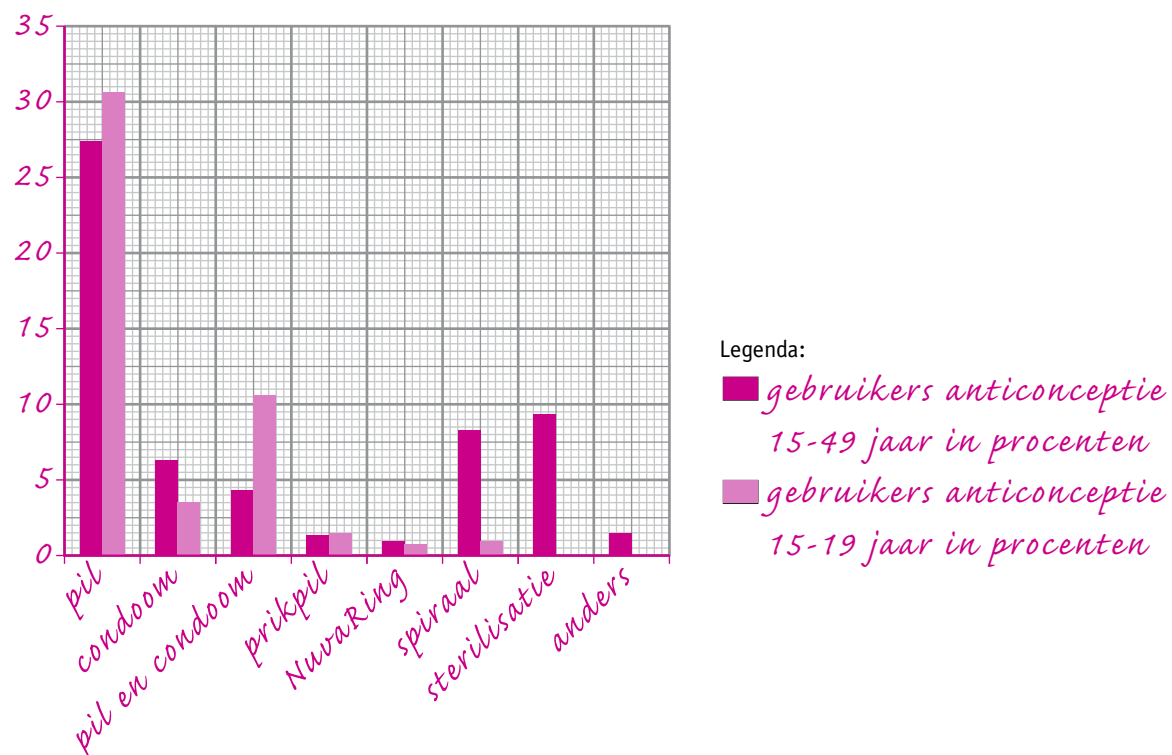
TOEPASSING EN INZICHT

opdracht 42

In afbeelding 40 van je handboek zie je twee cirkeldiagrammen over het gebruik van anticonceptiemiddelen door Nederlandse vrouwen.

- Vraag grafiekpapier aan je docent of gebruik het raster van afbeelding 37.
- Maak een staafdiagram van de gegevens uit afbeelding 40. Zet op de x-as de verschillende anticonceptiemiddelen en op de y-as het percentage.
- Zet beide groepen, vrouwen van 15 tot 49 jaar en vrouwen van 15 tot 19 jaar, in hetzelfde staafdiagram.
- Geef de staven van beide groepen een eigen kleur.
- Voeg een legenda toe.

▼ **Afb. 37** Maak een staafdiagram.

opdracht 43

Beantwoord de volgende vragen. Gebruik daarbij de cirkeldiagrammen van afbeelding 40 van je handboek en eventueel je staafdiagram uit opdracht 42.

- 1 Welk anticonceptiemiddel wordt door vrouwen tussen 15 en 49 jaar het meest gebruikt: het condoom, de NuvaRing, de pil, het spiraaltje of een combinatie van condoom en pil?

De pil wordt het meest gebruikt. 27,3% van de Nederlandse vrouwen gebruikt de pil als anticonceptiemiddel.

- 2 Het gebruik van een combinatie van de pil en het condoom komt in de leeftijdsgroep van 15 tot 19 jaar vaker voor dan in de groep van 15 tot 49 jaar. Wat zou een reden kunnen zijn voor dit verschil?

Jongeren lopen een groter risico een soa op te lopen, doordat ze vaker van seksuele partner wisselen. Ze gebruiken vaker een condoom om zich te beschermen tegen soa's.

- 3 Het onderzoek naar het gebruik van voorbehoedmiddelen is gedaan onder vrouwen tot 49 jaar. Wat zou de reden kunnen zijn dat ze geen oudere vrouwen hebben gevraagd?

Rond haar 50e jaar komt een vrouw in de overgang. Na de overgang is ze niet meer vruchtbaar en hoeft ze geen anticonceptie meer te gebruiken tegen ongewenste zwangerschap.

- 4 Er zijn geen meisjes tussen 15 en 19 jaar die zich laten steriliseren. Wat is daar waarschijnlijk de reden van?

Sterilisatie zorgt voor blijvende onvruchtbaarheid. Meisjes van die leeftijd willen later waarschijnlijk zwanger worden en kinderen krijgen.

- 5 In de diagrammen is ook de categorie 'anders' aangegeven. Hiermee wordt bedoeld dat er andere voorbehoedmiddelen worden gebruikt die niet in de lijst staan. Noem een voorbeeld van zo'n voorbehoedmiddel.

Een pessarium. (Het pessarium wordt in de grafiek niet genoemd als aparte categorie, omdat nog maar weinig mensen het pessarium gebruiken.)

- 6 Uit onderzoek bleek dat in totaal 52,4% van de meisjes tussen 15 en 19 jaar geen anticonceptiemiddelen gebruikt. In de leeftijdscategorie 20 tot 29 jaar was dit percentage afgenomen tot 34,3. Noem een reden voor deze sterke daling.

Je hebt pas anticonceptiemiddelen nodig als je seks hebt. Er hebben meer meisjes seks in de leeftijd van 20 tot 29 jaar dan in de leeftijd van 15 tot 19 jaar.

opdracht 44

In tabel 3 staat wat je moet doen als je vergeten bent de pil in te nemen. Het schema komt uit de bijsluiter van een bepaald merk anticonceptiepil. Lees de tekstjes in afbeelding 38 en vul met behulp van tabel 3 de juiste keuze in.

▼ **Afb. 38** Wat te doen?

Op maandagavond ontdekt Anouk dat ze zondagavond de pil is vergeten. De zaterdagavond voor het vergeten van de pil heeft ze onbeschermde geslachtsgemeenschap gehad.

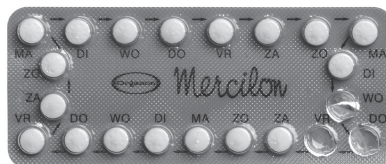

Welke keuze moet Anouk maken? Kies uit mogelijkheid A tot en met G.

Keuze A.

Op maandagavond ontdekt Iris dat ze zaterdagavond en zondagavond de pil is vergeten. Op de zondagavond van het vergeten van de pil heeft ze geslachtsgemeenschap gehad.

Welke keuze moet Iris maken? Kies uit mogelijkheid A tot en met G.

Keuze C.

Op dinsdagavond ontdekt Ashley dat ze zondagavond en maandagavond de pil is vergeten. Op de vrijdag ervoor heeft ze onbeschermde geslachtsgemeenschap gehad.

Wat moet Ashley doen? Ze heeft twee opties. Kies uit mogelijkheid A tot en met G.

Keuze E of F.

▼ **Tabel 3** Bijsluiter anticonceptiepil.

Eén pil vergeten (de 1e pil meer dan 12 uur te laat)		A	De vergeten pil alsnog innemen en de strip vervolgen, aanvullende maatregelen zijn niet nodig, de werking van de pil is niet verminderd.
Twee pillen vergeten (de 2e pil meer dan 12 uur te laat)	Week 1	B	Geen gemeenschap gehad 5 dagen voor het vergeten van de pil tot 1 week na het vergeten van de pil: – laatste vergeten pil alsnog innemen; – strip afmaken; – eerste 7 dagen condoom gebruiken bij gemeenschap.
		C	Wel gemeenschap gehad 5 dagen voor het vergeten van de pil tot 1 week na het vergeten van de pil: – morning-afterpil nemen; – laatste vergeten pil alsnog innemen; – strip afmaken; – eerste 7 dagen condoom gebruiken bij gemeenschap.
	Week 2	D	Pil blijft betrouwbaar – laatste vergeten pil alsnog innemen; – strip afmaken.
	Week 3	E	– laatste vergeten pil alsnog innemen; – strip afmaken; – zonder stopweek doorgaan met een nieuwe strip.
F		– stoppen met strip; – uiterlijk 7 dagen na de 1e vergeten pil met een nieuwe strip starten.	
Drie of meer pillen vergeten		G	Vraag huisarts om advies.

opdracht 45

Uit onderzoek is gebleken dat de Nederlandse vrouw regelmatig de pil vergeet, maar liefst 80%. Nergens anders in Europa vergeten vrouwen zo vaak de pil. Beantwoord de volgende vragen.

- 1 Bij vrouwen die slordig omgaan met de pil kan het gebruik van de NuvaRing worden geadviseerd. Leg dit uit.

De NuvaRing hoeft maar één keer per drie weken te worden ingebracht. Daarom hoeft een vrouw er niet elke dag aan te denken.

- 2 Noem nog een ander anticonceptiemiddel dat kan worden geadviseerd aan vrouwen die het moeilijk vinden om elke dag de pil te nemen.

Prikpil, spiraaltje, condoom. Alleen de pil is een anticonceptiemiddel waarvoor elke dag actie moet worden ondernomen. Er zijn ook middelen die alleen hoeven te worden gebruikt op het moment dat je seks hebt.

- 3 Ondanks dat je elke dag de pil moet nemen, en je er dus elke dag aan moet denken, is de pil erg populair. Noem een voordeel van de pil.

Voorbeelden van juiste antwoorden: Je kunt de tijd van de menstruatie regelen. Je hoeft maar één keer naar de huisarts, daarna kun je hem zelf bij de apotheek halen. Je bent vrijwel direct weer vruchtbaar als je wel zwanger wilt worden.

HEB JE ANDERE ANTWOORDEN? LAAT JE DOCENT DEZE DAN CONTROLLEREN.

- 4 Sommige woestijnvolken brengen vóór een lange karavaanreis steentjes aan in de baarmoeder van de vrouwelijke kamelen. Hierdoor worden ze niet drachtig (zwanger). Met welk anticonceptiemiddel bij de mens is deze methode vergelijkbaar?

Met een (koper)spiraaltje. De steentjes zorgen ervoor dat er geen innesteling plaatsvindt.

- 5 Suze heeft net biologieles gehad. In de pauze praat ze met haar vriendinnen nog na over wat ze net van de docent hebben gehoord. Suze zegt tegen haar vriendinnen: 'Als ik genoeg kinderen heb, laat ik me steriliseren. Lijkt me heerlijk, dan word ik tenminste ook niet meer ongesteld.' Klopt het wat Suze zegt? Leg je antwoord uit. Gebruik in je antwoord het woord 'hormonen'.

Nee, het klopt niet. Je wordt nog gewoon ongesteld na sterilisatie. De menstruatie wordt geregeld door hormonen. Hormonen worden vervoerd door het bloed.

- 6 Leg uit dat voor een sterilisatie bij een man een simpelere operatie nodig is dan bij een vrouw.

Bij een man worden de zaadleiters in de balzak onderbroken, bij een vrouw de eileiders in de onderbuik. De arts kan veel gemakkelijker bij de zaadleiters komen dan bij de eileiders.

opdracht 46

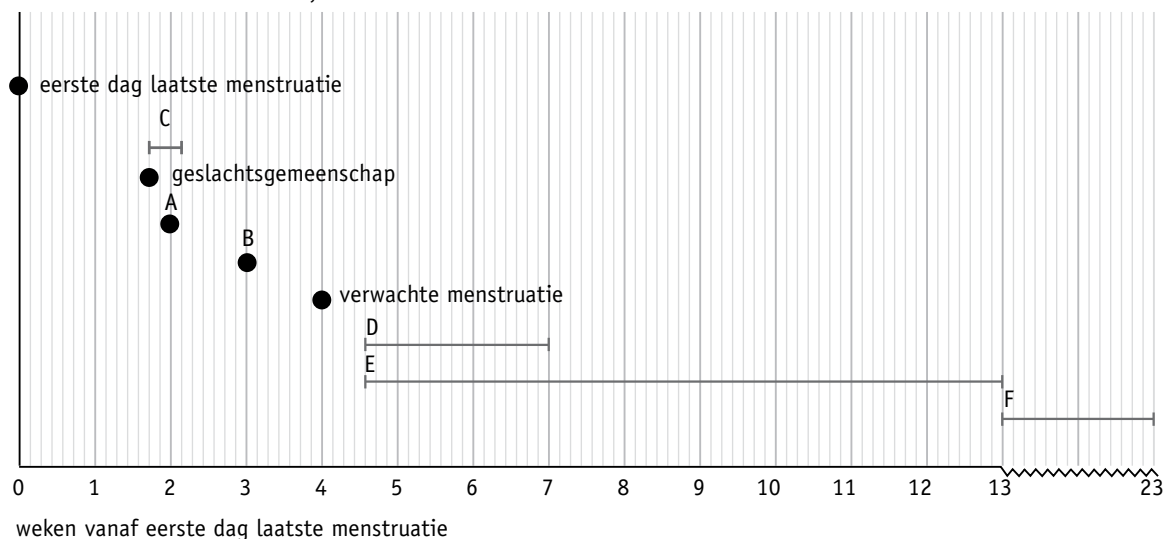
In afbeelding 39 zijn enkele momenten in de cyclus van een vrouw weergegeven. Aangegeven zijn wanneer geslachtsgemeenschap heeft plaatsgevonden, de eerste dag van de menstruatie en het moment van de verwachte menstruatie.

Beantwoord de volgende vragen. Schrijf je antwoord in de tabel. Kies uit: *abortuspil* – *bevruchting* – *innesteling* – *late abortus* – *morning-afterpil* – *zuigcurettage*.

- Twee tijdstippen hebben de letters A en B.
Welke gebeurtenissen moeten op deze plaats worden ingevuld?
- Vier perioden zijn aangegeven met de letters C tot en met F.
Stel dat de vrouw onveilige seks heeft gehad.
Welke noodmaatregelen zijn in deze perioden mogelijk?

A	<i>bevruchting</i>
B	<i>innesteling</i>
C	<i>morning-afterpil</i>
D	<i>abortuspil</i>
E	<i>zuigcurettage</i>
F	<i>late abortus</i>

▼ Afb. 39 Momenten in de cyclus.

PLUS

opdracht 47

Beantwoord de volgende vragen. Gebruik daarbij de context 'Pearl-index' (zie afbeelding 40) en tabel 4.

- In de tabel staat het getal 0,65 bij 'anticonceptivering (NuvaRing)'.
Wat betekent dit getal?

Dit betekent dat van 100 stellen die een jaar lang samenleven en de NuvaRing gebruiken, ongeveer 0,65 vrouwen zwanger worden.

- Wat wordt bedoeld met de 'standaard dagenmethode'?

Dit is een vorm van periodieke onthouding. De vrouw telt de dagen na de menstruatie, wanneer ze haar ovulatie zou verwachten. Tijdens deze dagen heeft ze dan geen seks.

- 3 Vergelijk de betrouwbaarheid van de 'standaard dagenmethode' met het condoom.
In de theorie is er WEL / GEEN verschil in de betrouwbaarheid.
In de praktijk is er WEL / GEEN verschil in de betrouwbaarheid.
- 4 Leg uit hoe het kan dat er een verschil zit in de betrouwbaarheid in de praktijk en in de theorie.
- 5 Hoeveel procent neemt de kans op zwangerschap in de praktijk af bij het gebruik van de NuvaRing?
- 6 In de tabel staat bij 'In de praktijk' een Pearl-index tussen de 0,2 en de 10 bij de anticonceptiepil.
Hoe kun je dit verschil verklaren?

Door verkeerd gebruik van het condoom, kan het kapotgaan. Zo kunnen zaadcellen toch in de vagina komen en uiteindelijk de eicel bevruchten.

Met *84,35% (85% - 0,65%)*.

Voorbeelden van juiste antwoorden: Het is afhankelijk van hoe je de pil gebruikt. Als je de pil vaak vergeet, zal de Pearl-index hoger zijn. Het is afhankelijk van welke pil je gebruikt.

▼ Afb. 40

Pearl-index

De betrouwbaarheid van een anticonceptiemethode wordt aangegeven met de Pearl-index. Het cijfer staat voor het aantal per 100 vrouwen die, ondanks de gebruikte methode, toch zwanger worden. In tabel 4 staan twee cijfers: het theoretisch haalbare en het cijfer dat in de praktijk wordt bereikt. Wanneer 100 paren gedurende een jaar samenleven zonder aan geboorteregeling te doen, worden

ongeveer 85 vrouwen zwanger. De Pearl-index is dan 85. In de praktijk wordt een onzekerheidsmarge gebruikt, omdat soms niet bekend is of de methode wel of niet juist is gebruikt. Er kunnen ook verschillende soorten van het middel zijn of verschillende manieren om de methode toe te passen.

▼ Tabel 4 Pearl-index.

	Theoretisch	In de praktijk
Zonder anticonceptiemethode		85
Periodieke onthouding:		
– standaard dagenmethode	5	12
– via temperatuurmeting	1	2,5-7
Condoom	2	12
Spiraaltje	0,2-1,0	1-3
Anticonceptiepil	0,5	0,2-10
Anticonceptiering (NuvaRing)	0,4	0,65
Sterilisatie:		
– man	< 0,1	0,5
– vrouw	0,2-2,6	niet bekend